

Játtandi Kaj og Jørgen

Teitur Vágadal
*sjúkrarøktar-
frøðislesandi*

Og so fingur tey gomlu endiliga eina verju: Tey avvarandi og nøkur starvsfólk. Úrslitið var ein eykajáttan á 4,1 mill, men sum tíanverri ikki er nokk. Bara Boðanesheimið manglar 2,5 mill.

Sum avloysari á Tjarnagarði, hevur hetta verið ein spennandi og lærurík tíð. Spennandi, tí at tað munur at siga frá. Men samstundis lærurík, tí at eg enn einaferð havi sæð, hvussu politiska skipanin svarar aftur. Illa og ófakliga.

Vánaligir ella veikir leiðarar

Tað mest undrunarsama er tó úttalasi, sum ein er vitni til. Løgmaður hevur í fleiri førum sagt at vælferðartænasturnar ikki fara at versna hóast sparingar. Sama hevur Annika Olsen sagt. Og nú er tað enntá komið longur niður í rekkjurnar, har leiðarin fyri Tjarnagarð, Hensia Einarson, sjúkrarøktarfrøðingur, sigur tað sama. Við móttøkuna av mótmælisskriv frá avvarðandi avsannaði hon pástandin um at røktin fer at versna. Hvørjum skulu vit trúgva? Vit starvsfólkini á Tjarnagarði hava eisini mótmælt sparinginum. Og víst okkara takksemi og stuðul til tey avvarandi fyri sitt átak.

Hanne-Dot Ludvig, avvarðandi til húsfólk á Tjarnagarði, sigur á nýstovnaði

bólkinum á Facebook, “Eldra-verndin” soleiðis:

“Leiðslurnar á røktarheimunum hava generelt verið alt annað enn opnar um støðuna,”og víðari sigur hon: “Síðani tey avvarðandi á Tjarnargarði í Havn opið byrjaðu at mótmæla teimum ætlaðu sparingunum har, havi eg sum sagt verið kimað niður av avvarandi og starvsfólkum kring alt landið, nøkur skelda og onnur gráta, Eg tori vegna øll avvarandi at siga, at vit eru vónbrotin um støðuna.”

Hvat er tað, sum nú fær ein leiðara fyri eitt ellisheima at verja sparingarnar? Veit leiðarin veruligani betur enn øll tey avvarandi og starvsfólk, sum hava úttala seg, við munncurv enntá? Vita lögmaður og Annika Olsen veruligani betur enn tey sum eru nærmast við? Sum eru vitni til umstøðurnar og tosa við starvsfólkini?

Ólógligar arbeidsætlanir

Sáttmálin hjá Heilsu-hjálparafelaganum sigur, at arbeidstíðin hjá starvsfólkunum skal vera 8 tímar, undantikið um arbeidsgongdin krevur annað. Í tíðindunum førir Hensia Einarson fram at vaktir vera styttrar niður, og merkir tað eisini at færri fólk vera til arbeidis, og starvfólkini fáa meira at gera. Reint praktiskt sæð, sparandi fyri leiðslurnar kring landið, eru styttri vaktir betur, tí at starvsfólkini mugu koma oftari til arbeidis, men bara í styttri vaktir. Og beinleiðis brot á sáttmálan hjá Heilsu-hjálparafelaganum, sum opinbart er vorðin fastur sigur hjá tí almenna.

Tá arbeidararørslan á sinni fekk bart seg til 8 tímars arbeidssdag, var grundgevingin at starvsfólk skuldu

fáa meira frí. Tað sama kann sigast um 40 tímars vikuna ella 5 dagars arbeidsvikuna. Men hetta at stytta arbeidstíðina, hvat merkir tað? Sum sagt, starvsfólkini fáa meira at gera, skulu oftari til arbeidis, uml. 2-3 dagar eyka um mánaðin. Og tá er hetta enntá á einum fakøkið har næstan øll arbeida niðurstetta tíð. So hvørji eru hesu skilafólk sum krevja arbeidshóttandi sparingar?

Skiparin Kaj Leo og studenturin Jørgen

Jørgen Niclasen heldur áfram við sínum mantra um at hallið skal vera burtur í 2016. Og grundgevingin er, at mann kann ikki altíð hava hall. Tí at annars liða vit rentudeyðan. Játtanarkarmarnir, sum Løgtingi hevur ásett skulu haldast líka mikið hvat. Líka mikið at fleiri starvsfólk í tí almenna fara at gerast sjúk. Líka mikið um tænaastustøðið lækkar, og líka mikið um landstýrsisfólk skulu fáa ministarabilar og meira í løn. M.a. Johan Dahl, partamaðurin hjá lögmanni hevur víst á teir arbeidstyngjandi játtanarkarmarnir, hvussu teir oyðileggja tað politiska arbeiði. Alt árið er farið til at tosa um figging. Byrjað verður í februar mánaði og enda í maj mánaði. Og síðani aftur í septembur og liðugt í desembur mánaði. Embætisfólkini munnu sikkurt vera nakað niðurstygnd av øllum hesa játtanar- og figgjararbeiði!

Og figgjarmálaráðharrin hevur aftur nú sett kravið um yvurskot í 2016. Tað má bera vera soleiðis. Skít verið við fylgjunum.

Eru Føroyar eitt húsarhald?

Jørgen Niclasen segði eina-

ferð at honum dámdi so væl tøl, og at tað var tí hann var “útlærdur” matematiskur student. Tó tað einasta endurtakandi talið vit hoyra frá honum, er at tað skal vera pluss í 2016. Og, ið sagt fyrr, at Føroyar ikki skulu liða rentudeyðan. Men so byrjar hann at gera eina villa, sum hann hevur endurtikið síðani novembur 2011. Hann samanber Føroyar við eitt húsarhald. Sigur at vit kunnu ikki hava eitt áhaldandi hall á figgjarlógini. Tí vil hann minka um útreiðslurnar og økja um inntøkurnar. Men prógv fyri hesum, siggja vit einki til. Hvaðani kemur hesin pástandur? Ljóðar sum sunn fornuft, men hvat siga búskaparfrøðingar?

Nú er tað soleiðis at tað er ikki bara skuldin, sum er voksin seinastu árin. Samlaða bruttotjóðarinntøkan er eisini vaksin. Í Dimmalætting vísti Jørgen Niclasen á at ES hevur krav um skuldin skal vera maks 60 % av BTÚ, og roynir Føroyar at fylgja hesum kravið. Men biða nú, hava húsarhald sama krav?

Ein og hvør veit at hevur tú nóg høga inntøku so kanst tú fáa eitt lán uppá 1,5-2 mill til eitt húsakeyp. Og gjalda tað yvur 30 ár. Hava fólk (vanliga pør, tí at støk hava ikki ein livandi kjans á bústaðarmarknaðinum) eina samlað árliga inntøku á kr 600.000-700.000, so kunnu tey fáa eitt lán uppá hesar vælsignaðu (ella forbrendu) 1,5-2 mill. Men biða hetta er tryggjar ferðir so nógv sum inntøkan? Hví kann so skuldin hjá landinum ikki vera tryggjar ferðir so stór? Altso eini 42 milliardir? Skulu vit fylgja logikkinum hjá Jørgen Niclasen, so kundi skuldin verið so stór, uttan at tað var so vandamikið.

Men tað er júst her at

trupulleikin er: Har er eingin logikkur við samanberingin hjá “matematiska” figgjar-málaráðharranum. Ein samfelagsbúskapur er ikki líka lættur at koppa sum eitt húsarhald. Og hevur samfelagsbúskapurin eisini eitt sindur fleiri inntøkur enn eitt húsarhald. Og hetta vita allir samfelagsbúskaparfrøðingar og vísa á at samanberingin kann ikki gerast.

Játtanarørskapur

Tað, ið lögmaður og figgjar-málaráðharrin hava gloymt, ella simpulthen ikki vita, er at teir eru sekir í at minka um vøksturin í landinum. Tað almenna er størsti einkulti faktorurin, sum ávirkar samfelagsbúskapin. Figgjarlógin stendur fyri næstan 1/3 av samlaða BTÚ. Tv.s. at so leingi teir krevja hasar idiotisku og skilaleysu sparingarnar, minskar teir um BTÚ í Føroyum, og harvið um vøksturin í føroyska búskapinum. Inntøkurnar hjá landinum eru minkaðar við eini 265 mill við flatskattinum, sum eru stolnar frá okkum, sum gerast gomul um 30-50 ár.

Men her eisini ein onnur avleiðing av sparinginum. Almenn starvsfólk fáa minni í lønarvøkstri, meðan vanligu prísirnir í samfelaganum vaksa. Minni av peninig er til húsarhaldsvørur, og ein eyka skattur á 12 % er komin uppá pensjónirnar hjá láginntøkunum. Tey alment løntu, serliga kvinnudomineraðu fakini, skulu renna skjótari, arbeida fleiri dagar fyri somu løn, við ringari samvitsku, tí hvør skal hjálpa teimum gomlu? Umframt tí ringu samvitskuna, at ikki kunna hjálpa, fara vit eisini at siggja fleiri sjúkrameldingar. Tað er

langt síðani staðfest, at økir ein arbeidssbyrðuna, verða tað fleiri sjúkrameldingar.

Tá fávitskan ræður

Men er tað undarligt at landstýrið ger nakað so tollut sum at spara? Hvat vita tey um heilsuverk og eldrarøkt, alment arbeiði ella tað mest týðningarmikla, samfelagsbúskap? Einku, og tað hava seinastu tvey árinu prógva!

Til mótmælistiltakið í Almennaráðnum var Annika Olsen spurð, hvørjar tænastur skuldu sparast burtur, stóð hon sum bitið í lort. Hon visti ikki, tí at hon hevur ikki skil fyri tí. Landstýrið situr bara og hyggur í eitt Excel ark, og heldur at tað almenna er ov stórt. Uttan nakra grundgeving sjálvi. Sum at krevja at ein, sum límar modellflúgvarar kann vera flogmekanikari.

Vit hava tíanverri politikarar, sum krevja uttan at vita, argumentera uttan at grundgeva, forlanga uttan at kanna eftir, trúgva uttan at seta seg inn í tingini.

Tað einasta teir krevja er at sparast skal, men ikki duga ella megna teir at koma við ítiðkiligum sparingum sjálvir, men koyra heldur lortaspannina niður á teir frammanundan stressaðu millumleiðaranar

Er tað undarligt at tað verður traðkað á tey gomlu og veiku? Eingin í erva lurtar. Og starvsfólkini vera hótt við munncurv, og trúgva at tað eru ringar tíðir og eru bangin fyri at missa arbeiði og inntøkuna.

Δ

Ungdómurin skal hava sítt egna ráð

Bogi Andreassen
býráðslimur

Nú má gongd fáast á arbeiðið at stovna ungdomsráð í Tórshavnar kommunu, eins og tað er ásett í samstarvsavtaluni. Vit skulu geva okkara ungu tryggjeika og trivnað í hovuðsstaðnum.

Ungdómurin skal hava egnar dyr at leita sær til í Tórshavnar kommunu. Soleiðis orðaði eg meg undan valinum, og eg loyvi mær enn eina ferð at vísa á hetta týdn-

ingarmikla kommunalpolitiska økið. Politiski myndugleikin hevur tíverri alt ov ofta lyndi til at gloyma hetta evnið aftur; tá valið er farið aftur um bak, tó at vit øll eru samd um at geva ungdominum bestu kor í hovuðsstaðnum.

Ætlanin at stovna eitt ungdomsráð í Tórshavnar kommunu eigur at verða tikið fram nú, soleiðis sum ásett er í samstarvsavtaluni, ið var undir-

skrivað hóskvøldið í farnu viku. Ungdomsráðið skal skipast eftir sama leisti sum Eldraráðið. Ungdomsráðið skal so statt veita býráðnum ráð og vegleiðing í spurningum, sum eru serliga viðkomandi fyri ungdomin.

Vit eiga saman við ráðnum hjá teimum ungu at gera eina miðvísa ungdomsætlan fyri Tórshavnar kommunu, har tryggjeiki og trivnaður eru

fremsta endamálið. Samstundis hevði verið hóskandi at givið teimum ungu egnar dyr at leita sær til í býráðs-umsitingini, har góð fólk kunnu hjálpa og stuðla ungdominum bæði í lívsins spurningum og í praktiskum spurningum um t.d. íverksetan og framburð.

Tørvur er á fleiri ungdoms-klubbum, og í hesum spurninginum kunnu bæði eitt

ungdomsráð og serligir ungdomsráðgevar í umsitingini vera holl í ráðum.

Ein miðvís ungdomsætlan rótfest í einum greiðum ungdomspolitikki í býráðnum kann minka um rúsevnismissnýtslu, kriminalitet og royking – og tá er nógv vunnið.